

'We leven niet in bijzonder interessante tijden'

4 april 2009 | Het Financieele Dagblad

Door: Dijksterhuis, E.

Robert Hughes, de bekendste kunstcriticus ter wereld en houder van de Nexus-lezing, is een zelfverklaard puritein.

Edo Dijksterhuis

Amsterdam

Alles is groot aan Robert Hughes. Dat vierkante hoofd met rebels piekend haar en priemende ogen. Dat enorme lijf, dat volgens hemzelf 'nooit atletisch is geweest' maar dat sinds een ernstig auto-ongeluk tien jaar geleden zwaaar leunt op een stok. Die stem, die gemaakt is om te bulderen. Maar wat bovenal groot is aan Hughes, zijn de emoties die de 71-jarige schrijver opwekt. De geboren Australiër is een geoefend heilige-huisjes-omvertrapper en een erkend sloper van reputaties. Maar hij combineert dat met een eruditie en gevoel voor humor, die hem aanspraak doen maken op de titel 'grootste kunstcriticus ter wereld'.

Het Tilburgse Nexus Instituut heeft dan ook zelden zo'n aansprekende naam gestrikt voor zijn jaarlijkse lezing, die vorig weekend plaatsvond. De zaal was meer dan uitverkocht. En het publiek kreeg waar het voor kwam: een dwarse Hughes die schiet met scherp. Dit keer met de kunstmarkt als doelwit. 'Ik haat dat deel van de kunstwereld', geeft hij daags erna toe, tijdens het interview in schrijvershotel Ambassade. 'Want het heeft ervoor gezorgd dat het geld de betekenis heeft verdrongen. Het gaat niet meer om waarde maar om prijs. En zeg nou eerlijk, een cosmeticagigant [Ronald Lauder, red.] die \$135 mln betaalt voor een schilderij van Gustav Klimt, dat is toch immoreel en absurd in een wereld waar de meerderheid van de bevolking moet rondkomen van minder dan twee dollar per dag?'

Nee, het kunstmarkt-circus is niet aan Hughes besteed. 'Ik blijf uit de buurt van handelaren', stelt hij. En: 'De meeste verzamelaars zijn varkens.'

Vintage Hughes, dit soort typering. Maar ook zichzelf spaart hij niet, hoewel de toon gedrenkt is in sarcasme. 'Natuurlijk, ik ben een verbitterde bejaarde met een stok. En als het op kunst aankomt, ben ik puriteins en vijandig.'

Het is ook de meest gehoorde kritiek op Hughes: hij zou conservatief zijn en alleen van oude kunst houden. Zelf heeft hij geen enkel probleem met die kwalificaties. 'Ik hou van ambachtelijk gemaakt werk. En ik houd van kunst die er al een tijdje is - die heeft zich bewezen, daar heeft de geschiedenis zich aan gehecht. Ik beleeft meer plezier aan Vermeers Gezicht op Delft dan aan een graffitiwerk van Keith Haring.'

Waarmee hij Haring niet meteen wil wegzetten als helemaal waardeloos. Dat heeft hij in het verleden wel zonder meer gedaan met Barnett Newman, Mark Rothko, Donald Judd, Andy Warhol, Jeff Koons en Damian Hirst - toch niet de minsten. Vooral die laatste, de 'golden boy' van de Young British Artists, moet het bij Hughes ontgelden. 'Ik heb als visliefhebber en Australiër meer haaien vastgehouden dan die Britse prutsers', sneert hij naar Hirst en zijn beroemde haai op sterk water, die hij eerder al eens betitelde als 'het meest overschatte zeedier van de wereld'.

Hughes' visie op de moderne kunst legde hij al in 1981 vast in de onvolprezen BBC-serie *The Shock of the New*, die later ook in boekvorm verscheen. Het geldt nog steeds als een van de meest toegankelijke beschrijvingen van de meest dynamische tijd in de kunstgeschiedenis. Hoogtijdagen die inmiddels zijn vervlogen. Wat overblijft, de hedendaagse kunst, wordt volgens Hughes overschat. 'Sommige mensen stellen dat hedendaagse kunst de decadentie spiegelt en daarmee bekritiseert', stelt hij. 'Maar dat klopt niet. Hedendaagse kunst is gewoon decadent, meer niet.'

'We leven nu inderdaad niet in bijzonder interessante tijden', stelt Hughes laconiek vast. Om er ter verzachting aan toe te voegen: 'maar er is nog heel veel moois en goeds om naar te kijken en om over te schrijven. Dat was natuurlijk ook de reden waarom ik zelf op een gegeven moment naar Europa en de VS ben getrokken.'

Hughes refereert hiermee aan het jaar 1962, toen hij besloot zijn geboorteland te verlaten, toentertijd een culturele woestijn waar zo goed als geen beeldende kunst van wereldniveau te zien was. In zijn bijlagen hilarische memoires *Things I Didn't Know*, die hij drie jaar geleden publiceerde, beschrijft hij hoe hij zijn vriend, de historicus Alan Moorehead, om advies vroeg. Die zei: 'Als je hier nog tien jaar blijft, zal Australië een erg interessante plek zijn geworden, maar jijzelf een oude zeur.' En dus zei de 24-jarige gesjeesde architectuurstudent zijn patriciërsfamilie van nationaal beroemde juristen en oorlogshelden waarwel om, via een omweg in Italië, neer te strijken in Londen.

Daar belandde hij midden in de swingingsixties. Hij trouwde met een drugsverslaafde nymfomane en pikte via haar de syfilis van Jimi Hendrix op. Hij kreeg een zoon, van wie hij vervreemd raakte en die in 2002 zelfmoord pleegde. En hij dreef naar de rand van bankroet. Tussen de bedrijven door had hij wel zijn vriend, de historicus Alan Moorehead, gepubliceerd en zich gevestigd als criticus. Genoeg in ieder geval om de aandacht te trekken van het grote Amerikaanse opinieblad *Time*, dat hem uitnodigde naar New York te verhuizen. In 1970 stak hij de oceaan over en hij woont er nog steeds.

Zijn Australische paspoort heeft Hughes echter nooit opgegeven. En Australië heeft gemeend hem te moeten eren met de titel National Living Treasure, wat de criticus desgevraagd afdoet met een hartgrondig 'bullshit'. 'Maar sommige dingen kun je nu eenmaal niet veranderen; ik ben onmiskenbaar Australisch. Ik denk en praat niet als een Amerikaan, heb niets met hun moralisme en hang naar religie. En ik ben geen culturele optimist. Maar ik houd erg van de relatieve vrijheid die ik heb in de VS. En als ik nu terugkeer naar Australië, ben ik daar natuurlijk ook niet echt thuis. Het is het klassieke expatprobleem.'

Maar, zo geeft Hughes grif toe, 'die outsiderpositie bevat me wel'. De schrijver is er de man niet naar om binnen gebaande

'We leven niet in bijzonder interessant...

paden en erkende kaders te leven en werken. Daarom ook dat zijn bibliografie zow el gezaghebbende publicaties over Goya en Australische geschiedenis telt als een lofzang op Barcelona en een kritiek op de cultuur van politieke correctheid. Momenteel werkt hij aan een boek over Rome, dat vermoedelijk begin 2010 uitkomt. Maar hij heeft ook een alleraardigst werkje geschreven over de geneugten van het sportvissen, Hughes' grootste hobby na kunst kijken.

'Er zijn een paar dingen die ertoe doen in het leven: religie, kunst en de natuur', zo stelt Hughes. 'Met religie heb ik helemaal niets, maar met die andere twee des te meer. En ik kan evenveel genieten van een appelboom in bloesem als van een tekening van Mondriaan van een appelboom in bloesem. De een is niet beter dan de ander. Wat dat betreft probeer ik ook geen zieltjes te winnen voor de kunst. Ik schrijf niet vanuit de missionarishouding.'

Altijd scherp

Robert Hughes

1938

Geboren in Sydney

1958

Criticus voor The Observer

1964

Vertrek naar Europa

1966

Publicatie eerste boek 'The Art of Australia'

1970

Verhuist naar New York

1980

Tv-serie en boek 'The Shock of the New'

1993

Publicatie van 'The Culture of Complaint'

1999

Zwaar auto-ongeluk

2010

Geplande publicatie van 'Rome'

Kunstkriticus Robert Hughes: 'Ik schrijf niet vanuit de missionarishouding.'

Copyright (c) 2009 Het Financieele Dagblad

Gerelateerde artikelen

11-03-09 **Topstukken Vermeer herenigd in Rijks**

12-03-09 **Dorrestein weg bij Holland Festival**

14-03-09 **Vincent Bijlo**

14-03-09 **Poseren of niet**

Metadata

Katern/Bijlage	Het Financieele Dagblad, zaterdag 04 april 2009
Pagina	Mensen (pag. 2)
Auteur(s)	Dijksterhuis, E.
Personen	Hughes, R.
Trefwoorden	<u>kunst</u>

Plaats uw reactie

Titel:

Reactie: (max. 2000 karakters)

7-4-2009

'We leven niet in bijzonder interessant...

Versturen

REACTIES 0 van 0